

INGLIZ TILI IMLOSINI O'RGANISH

Ummatkulova Charos Alijon qizi

Samarqand davlat chet tillar instituti

"Ingliz tili leksikologiyasi va stilistikasi"

kafedrası o'qituvchisi

Maqolada talabalari (talabalar va maktab o'quvchilari)ni to'g'ri yozish va o'qish uchun ingliz tilida imlo ko'nikmalarini shakllantirishning ba'zi uslubiy usullari tasvirlangan. Odatdagi xatolarni bartaraf etishga qaratilgan har xil turdagi ijodiy mashqlar berilgan.

Kalit so'zlar: *ingliz tili, imlo, tipik xatolar, ijodiy usullar, internatsionalizm.*

Mamlakatimizda chop etilayotgan lingvistik va uslubiy jurnallar, turli anjumanlar to'plamlari materiallari, himoyalangan dissertatsiyalar va boshqalar mazmunini tahlil qilish. Imlo ko'nikmalari davlat imtihonida ham, turli xalqaro testlarda ham bilvosita tekshirilishiga, yozma muloqot qoidalarini o'zlashtirishiga qaramay, maktabda ham, universitetda ham chet tilini o'rganishda imloga hali ham yetarlicha e'tibor berilmayotganini yaqqol ko'rsatib turibdi. Maqolaning maqsadi ingliz tili imlosini o'rgatish bo'yicha uzoq vaqtdan beri o'qitilib kelinayotgan ingliz tili imlo kursida qo'llab ko'rilgan maqola muallifining shaxsiy ishlanmalariga tayangan holda ba'zi xorijiy metodlar asosidagi mavjud tajribani bayon etishdan iborat. Til universitetlarida (va fakultetlarda) o'quv rejasida "Imlo" kabi o'quv intizomi mavjud emasligi sababli, talabalar, agar ular maxsus kursni o'qimasalar, bu fan taklif etilmaydi. Ixtiyoriy kurs sifatida ular chet tilida yozish ko'nikmalarini mustaqil ravishda sinash va xato yo'li bilan o'zlashtirishga, so'zlarning imlosini yodlashga, leksik diktantlarga tayyorgarlik ko'rishga va standart imloni izlashga ko'p vaqt sarflashga majbur bo'ladilar. Hozirgi vaqtda imlo o'rgatish muammolari boshqa til aspektlarini o'rgatish masalalariga qaraganda ancha kam o'rganilgan. Imlo xatolarining jiddiyligini va ularning chet tilini o'rganishdagi salbiy rolini yetarlicha baholanmaslik chet tili tizimini umuman o'zlashtirishda sezilarli qiyinchiliklarga olib keladi, so'zlovchi va yozuvchilarning kommunikativ imkoniyatlarini cheklaydi. Imlo malakalarini rivojlantirish o'z-o'zidan maqsad emas, balki yozishga tayyorgarlikning eng muhim tarkibiy qismlaridan biri, fikrni grafik shaklda ifodalash usuli, shuningdek, o'qishni o'zlashtirishning muhim shartidir. Tovushlar va harflar o'rtasidagi munosabatni bilish nafaqat to'g'ri yozish, balki so'zlarni o'qish imkonini beradi. Kognitiv faoliyat sifatida yozishni tahlil qilishda so'nggi paytlarda o'quvchining pozitsiyasi e'tiborga olindi: o'quvchining ko'zlari uchun muhim ma'lumot sohalari so'zning oxiri va boshidir. Ingliz tili imlosini tizimli o'rgatishning yo'qligi ingliz tilini o'rganayotgan ko'plab xorijliklarni ingliz imlo tizimi murakkab, oldindan aytib bo'lmaydigan, konservativ degan fikrga olib keladi. Aslida, unda mantiq, izchillik, ratsionallik bor. XVIII-XX asrlarda ingliz imlo tizimini isloh qilish bo'yicha ko'plab urinishlar bo'lishi tabiiy. Turli eksperimental alifbolar asosida ona tilini (ingliz tilini) o'rgatish urinishlari muvaffaqiyatsiz yakunlandi[2]. Ma'lum bo'lishicha, bugungi kunda

oddiyroq narsani o'ylab topish qiyin. Va oqilona, asrlar davomida sinovdan o'tgan an'anaviy imlo tizimining ichki mantiqiylikini yo'qotmagan. Ingliz yozuvi mavjud bo'lgan uzoq vaqt davomida harfning alifbo va alifbo bo'lmagan o'qilishi (note - eslatma, aqldan ozgan), yozuvda omofonlarni ajratish (wait-kutmoq, weight- vazn) , talaffuz qilinmaydigan undoshlar (sign- imzo, belgi) mavjudligiga qaramay, o'qiyotganda bir ildizli so'zlarni tanib oling.

Afsuski, ko'plab ingliz tilini o'rganuvchilar uchun, shu jumladan mustaqil ravishda, so'zning yozilishi va talaffuzi o'rtasidagi bog'liqlik mavjudligi, ingliz grafikasi morfemalarni yozish ketma-ketligi bilan yaxshi qo'llab-quvvatlanganligi to'liq aniq emas. Muloqotning ko'plab sohalarini kompyuterlashtirish ingliz tili imlosini isloh qilishning dolzarbligini va qo'shma so'zlarni yozish qoidalarini o'zlashtirishning ahamiyatini kamaytirdi va norasmiy yozma muloqotda bir qator so'zlarni yozishni sezilarli darajada soddalashtirishga olib keldi. Biroq, turli faoliyat sohalarida kompyuterdan faol foydalanish bo'yicha ko'p yillik tajriba imlo bilimlari hali ham zarur degan xulosaga kelishimizga imkon beradi: kompyuter faqat ma'lum imlo xatolarini tuzatishi mumkin, bu sizga so'zning imlosini tekshirish imkonini beradi. Elektron lug'atda, lekin to'g'ri talaffuz va o'qish, so'zning morfologik tarkibini aniqlash va hokazolar uchun grafema-fonema -stviya haqidagi bilim zarur bo'lib qoladi. Ingliz tilida yozuv tizimini o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar chet tilini o'qitishning xorijiy va mahalliy usullarida har xil tarzda bartaraf etiladi. Hozirgi vaqtda psixologiya va kognitiv fanlar sohasidagi yangi ma'lumotlar xorijiy usullarda keng qo'llanilmoqda. Shunday qilib, har bir o'quvchiga uning o'qish va yozish qobiliyatiga asoslangan individual yondashuv uni "finikiyalik" yoki "xitoylik" deb belgilash imkonini beradi. Buni hisobga olgan holda, u quradi va ingliz tilida yozishni o'rganish jarayoni: maktab o'quvchisi yoki o'quvchiga so'z elementining grafema tarkibini element bo'yicha, uni morfemalarga bo'lish yoki ieroglif kabi bir butun sifatida yodlash tavsiya etiladi [6]. Xorijiy amaliyotda tipik imlo xatolarining oldini olishga qaratilgan har xil turdagi orfologik (imlo) yordam vositalarini tayyorlash, shuningdek, ularning imlosini yodlash uchun majburiy bo'lgan ko'plab "qiyin so'zlar" ro'yxatini tuzish keng tarqaldi. Internet-resurslar bunday so'zlar ro'yxatini mustaqil ravishda ishlab chiqish imkoniyatini beradi [7; 9; 11], ingliz tilini o'rgangan har bir kishiga odatdagi imlo xatolaridan va ona tilining aralashish ta'siridan qochishga yordam berish uchun Osiyo, Afrika, Lotin Amerikasidagi mahalliy ingliz tilshunoslari va o'qituvchilari tomonidan tuzilgan. Ingliz tili imlosini o'rgatish: xorijiy va mahalliy tajriba [3]. Imlo bo'yicha tavsiyalar mazmunini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, ularning mualliflari nafaqat eng tipik xatolarni tizimlashtirishga, balki xatoning sababi va joyini ko'rsatib, foydalanuvchilarga mnemonik qoidani taqdim etishga, qiyin so'zni maxsus hududga joylashtirishga intilishadi. Imlo ustida vijdonan ishlang va bu so'zni ikki imlo [ch] bilan eslang turli yo'llar bilan: "sc" va "ti". Inglizcha imlo! Ongli "sc" [ch] tovushini va bu so'z oxiridagi barcha unililarni bilishga harakat qiling 1. "Ingliz tilida eng ko'p noto'g'ri yozilgan 100 ta so'z" ro'yxatidan parcha [11] Bir qismi rasmda ko'rsatilgan so'zlar ro'yxati alifbo tartibida bo'lib, juda ko'p qiziqarli va foydali ma'lumotlarni o'z ichiga oladi (so'zning etimologiyasi, mavjud variantlarning imlolari, keng tarqalgan noto'g'ri imlolar haqida). h.k.)

Va asosan xatosiz yozish malakasini oshirishga qaratilgan mustaqil ishlar uchun mo'ljallangan.

Uning davomi quyidagi ro'yxat - 150 so'zdan iborat. 16 yoki 32 so'zdan iborat qisqaroq ro'yxatlar orasida eng ko'p uchraydigan imlo xatolari mavjud [8]. Umuman olganda, imlo o'rgatish amaliyoti odatda ikkita tizimni o'rganishga to'g'ri keladi: qoidalar tizimi va istisnolar tizimi. Bu esa tilning imlo tizimi til me'yorlarining o'zgarishining umuminsoniy qonuniyatlari: iqtisod qonuni, o'xshatish qonuni va ijtimoiy omillar ta'siriga bo'ysunishini ko'rsatish imkonini beradi. Imlo darajasidagi analogiya qonunining harakati keng leksik qatlamlarda ko'rsatilishi mumkin, ularning tanlovi o'rganish bosqichi va maqsadi bilan belgilanadi. Iqtisodiyot qonunining ishlashi bir qator imlolarni soddalashtirishda va so'zning talaffuzini aniqroq va sodda tarzda aks ettirishni, uning umumiy qabul qilingan talaffuzini grafik yordamida aniq ko'rsatishni yangi, soddalashtirilgan versiyada istashda eng aniq namoyon bo'ladi. Bu talabalarni so'zning mavjud variant imlolari bilan tanishtirish zarurligini belgilaydi, ular yordamida zamonaviy ingliz tilida (Britaniya versiyasi) so'zning ma'nosi ko'pincha farqlanadi. Masalan: disk - yassi dumaloq narsa, tibbiy atama; disk - kompyuter atamasi, qarang: floppi disk, disket; dastur - konsert dasturi, aksiyalar va boshqalar. Qarang: o'qish dasturi, Mehnat partiyasi dasturi; programma — kompyuter termini, qarang: matnni qayta ishlash dasturi, grafik dastur [10]. Britaniya imlosiga ta'sir etuvchi eng muhim ijtimoiy omillar qatorida so'zning amerikacha imloLARining tarqalishi (masalan: rang, markaz, gage, dialog, kulrang, omlet va boshqalar) [1; 2]. Ingliz tilida paydo bo'lganda 97 RUDN universiteti axborotnomasi, rus va chet tillari seriyasi va ularni o'qitish usullari, 2011 yil, № 4 neologizmlar tilida ko'pincha grafik vositalardan foydalaniladi (qarang: farm - farm; fish - baliq). Amaliyot shuni ko'rsatadiki, odatda ingliz tilini xorijiy til sifatida o'rganayotgan talabalar murakkab so'zlarni yozishda (ularning imlosi maxsus o'rganilgan) qoidalariga muvofiq yozilganlarga qaraganda kamroq xato qiladilar. Bu ularning asosiy imlo qoidalarini bilmasligidan dalolat beradi: ochiq va yopiq bo'g'inlarning grafik belgilanishi, oxirgi undoshni ikki barobarga oshirish, digraf va trigrafdan foydalanish <ch> va so'z oxirida <tch> (nutq, tikuv), <c> va <g> grafemalarini o'qish va yozish, keyin <e, i, y>, <dge> yoki <ge> oxirining to'g'ri yozilishi. Ona ingliz tilida yoki o'zlashtirilgan so'zlar (katta, nishon) va boshqalar. Bunday qoidalarning sonini ma'lum bir raqamga qisqartirish va o'qish va yozishni o'rgatish jarayoniga kiritish mumkin. Demak, ingliz tili o'z ona tili bo'lgan bilimdon kishilarning yozma yozishda yo'l qo'yadigan tipik imlo xatolarini o'rganish shuni ko'rsatadiki, ularning imlosidagi "zaif bo'g'inlar" qo'sh undoshli so'zlarning imlosi (millennium, sharmrasment, ac-commodation)dir. , va hokazo.), qarz olish (imtiyoz, ritm, o'yin-kulgi va boshqalar), urg'usiz qo'shimchalar mavjudligi, albatta, yaramas va hokazo) [8]. Shuning uchun bunday so'zlarga birinchi navbatda e'tibor berish kerak, ular ko'pincha mashqlar tizimiga, diktantlar va test topshiriqlariga kiritilishi kerak. Bizning tadqiqotlarimiz shuni ko'rsatadiki, odatda maktab o'quvchilari ham, talabalar ham, shu jumladan til universitetlari ham so'zlarning morfemik tarkibini tahlil qilmasdan, ularga ma'lum bo'lgan mavjud o'xshash imlolarni hisobga olmasdan, so'zning talaffuzi va uning grafikasini o'zaro bog'lamasdan faqat imlosini eslab qolishga harakat qilishadi. , va boshqalar. Rus tilining imlosini o'rganish bo'yicha maktab tajribasidan hamma istisnolarni

eslab qolishning mnemonik qoidalarini biladi (qarang: lo'lilar tovuqni oyoq uchida boqadi va hokazo). Ingliz metodistlari tomonidan uzoq vaqt oldin ishlab chiqilgan shunga o'xshash qoidalarga ko'ra, so'zlarning talaffuzi va yozilishining qiyin holatlarini eslab qolish uchun qofiyalar ("e"dan oldin, "c"dan tashqari; Jeyn xamir yorayapti, lekin etarli emas, Jim ovqatlanmoqda, garchi go'sht shunchalik qattiqki, tishlari o'tmaydi...) Rus maktab o'quvchilari va ingliz tilini chet tili sifatida o'rganayotgan talabalarga tanish bo'lishi kerak. Bundan tashqari, ingliz grafikasi va imlo tizimini samarali va samarali o'zlashtirish imkonini beruvchi bir qator ijodiy usullar mavjud. Mashq turlari, ularning leksik mazmuni til o'rganish bosqichi va maqsadiga qarab farq qilishi mumkin. Imlo ko'nikmalarini shakllantirish va mustahkamlash uchun sinfda foydalanish mumkin bo'lgan ba'zi mashqlar va topshiriqlarni misol tariqasida keltiramiz. 1. Omofonlarni yozishda xatolarni topish mashqlari (ayiq/yalang, quyosh/o'g'il, havo/vorisi, soch/quyon, juft/pare va boshqalar): Ikki narsa nok. Bir sent - bu hid. Mo'yna - bu daraxtning bir turi. Omonimlarning noto'g'ri yozilishi - bu so'zning ovozi bilan "qo'lga olingan", hatto o'qimishli odamlar ham qiladigan eng keng tarqalgan xatolardan biridir. 98 Ivanova N.K. Ingliz tili imlosini o'rgatish: xorijiy va mahalliy tajriba odamlar, yozuvchilar va jurnalistlar. Omofonni kontekstga bog'liq holda tanlash bo'yicha mashqlar o'quvchilarda o'z-o'zini to'g'rilash ko'nikmalarini shakllantirish, kuzatish ko'nikmalarini shakllantirish, yozuvda omonimlarni leksik ma'nosidan kelib chiqib farqlash odatini shakllantirish, so'z boyligini kengaytirish imkonini beradi. Masalan: U mening sochimni yoqtirishini aytgan kuni _____. A) yasagan b) xizmatkor. Ovqatlanish paytida /Pru:/ samolyot /au/ o'tib bo'lmadi. Ingliz tilini o'rganishning ilg'or bosqichida siz foydalanishingiz mumkin omonimlarni tahlil qilish uchun material sifatida elektron qo'llanmalardan misollar [4; 5], jumladan, jurnalistlar va tadbirkorlarning imlo xatolari, shuningdek, R.Venejka [13] asarida umumlashtirilgan risola va varaqlardagi xato imlolar "to'plami". Misol uchun: Mahalliy gaz kompaniyasining varaqasi: "Aqlingiz uchun, quyida kuponni to'ldiring va qaytaring". Har bir ingliz tili o'qituvchisi arxivida talaba diktantlaridan omonimlarning noto'g'ri yozilishiga oid ko'plab misollar mavjud, masalan: Uning quyoni uzun va iflos edi. Ular kambag'al edilar, bolalari oyog'idan mahrum edi. U ko'plab dumlarning muallifi edi. Va yana, uning erkagi yo'q edi, quti bo'sh edi. 2. Absurd deb ataladigan so'zlar bilan ishlash samarali bo'lishi mumkin. Talabaga topshiriq beriladi: chap tomonda mos yozuvlar sifatida talaffuz qilinadigan so'zning tagini chizish: yaxshi - g'ud, g'udd, g'ud, gude, gud va boshqalar; qoidalarga muvofiq o'qing, so'ngra mazmunli so'zlarni olish uchun o'qituvchi tomonidan tuzilgan so'zlarni qayta yozing: rite, phish, knock, koal, sykology, whi va boshqalar; grafema-fonema moslashuvining ma'lum qoidalariga amal qilgan holda yozilishi kerak bo'lgan mavjud bo'lmagan so'zlarning diktantini yozing: nan, narn, nane, non, nurn, nune, nyne va boshqalar. Bunday so'zlarni tahlil qilish bizga ularning misolida asosiy fonotaktik modellar qanday ekanligini ko'rsatishga imkon beradi. Zamonaviy ingliz tilida, shuningdek, an'anaviy digraflarni o'zlashtirilgan so'zlarda ko'rsatish, shuningdek unli va undoshlarni o'qishning asosiy qoidalarini eslab qolishga yordam beradi. 3. Ingliz tilidagi imlo va fonetikani o'qitish metodikasi yilnomalarida ko'p sonli qofiyalar, she'rlar, "kulgili" alifbolar (ABC of Happiness, Tasty Alphabet, ABC of Animals va boshqalar) saqlanib qolgan, ular nafaqat

imlo, balki fonetika, lug'at kabi o'quv jarayonida ham qo'llaniladi [1. C. 133-144]. Har xil imloga ega bo'lgan qofiyalash bo'yicha mustaqil topshiriqlar, odatda, yoshidan qat'i nazar, o'quvchilarning ijobiy munosabatiga sabab bo'ladi. Masalan: shunday - arra - ekin - qator - kamon - tikish - oyoq barmog'i - oqim - dushman; havo - yirtiq - ere - soch - merosxo'r va boshqalar. Ba'zi topshiriqlarni bajarishda talabalarga lug'atlarga - umumiy, imlo, orfoepik lug'atlarga murojaat qilishni maslahat berish kerak. Bu nafaqat ma'lumotnomalar bilan ishlash ko'nikmalarini doimiy ravishda oshirish, balki ularning lingvistik bilimlarini kengaytirish, polisemantik so'zlar, omonimlar, so'zning mavjud imlosi va talaffuzi, tegishli nomlar va boshqalar haqida yangi ma'lumotlarni olish imkonini beradi. 99 RUDN universiteti axborotnomasi, rus va chet tillari seriyasi va ularni o'qitish usullari, 2011 yil, № 4 Ingliz tili imlosini o'rgatishda alohida e'tibor talab qiladigan yana bir "zaif bo'g'in" - bu imlodan (va ba'zan talaffuzda) o'xshash bo'lgan, lekin yozuvda qandaydir grafik belgilar bilan farqlanadigan paronimlar (masalan, tuval / kanvas; murda / korpus; axloqiy / axloqiy ; printsip/asosiy va boshqalar). Bunday so'zlarning keng ro'yxatini, qoida tariqasida, ingliz tili o'qituvchilari tomonidan tuzilgan lug'atlarda, Internet manbalarida va maxsus qo'llanmalarda topish mumkin [4]. Paronimlarning grafik farqlanmasligi qiziq xatolarga olib kelishi mumkin, bu asta-sekin rus tilida so'zlashuvchi jamiyatda ham kuzatilishi mumkin - virtual aloqa, reklama, estrada musiqasi va boshqalar. - ikki tilli, ya'ni. Rus-ingliz. Shunday qilib, 2011 yil iyul oyida "Your Day" gazetasi "Nikolay Baskov "Natural Blonde" savdo belgisiga huquqni oldi, u ingliz tilida "Nature Blonde" deb ham ataladi, ammo erkakning ochiq soch rangi (sarg'ish) ingliz tilida faqat "sariq" bilan belgilanadi. Ism sarg'ish [10]. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, hozirgi yoshlar avlodi o'zining "klip" tafakkuri bilan og'zaki tuzilmalarni vizuallashtirishga e'tibor qaratadi, til o'yiniga va boshqalar. O'quvchilar e'tiborini jalb qilish uchun reklama shiorlari, tijorat e'lonlarini yaratish (yoki ingliz tilidagi ommaviy axborot vositalarida qidirish) bilan bog'liq ijodiy vazifalarni bajaradi va gomofoniya fenomeni asosida qurilgan. Model sifatida siz R.Venejka [13] monografiyasidan tanlovdan foydalanishingiz mumkin: Men uni har kuni yo'grayman (ma-ga bitik)

1-ILOVA

Rus tilida yozish orqali tekshirilgan internatsionalizmga misollar Zamonaviy so'z Asl noto'g'ri imlo%, o'zbek tilidagi Word inglizcha imlo so'z misol xato til Imtiyoz < L p̄rīvēlēgium privelege privalage, privelege (28) Alohida < L sēparā tus alohida, alohida (23) a Ierarxiya < l̄gk ierarxía ierarxiya, merosxo'rlik (11) ierarxiya Taqvim <L kalendar kalendar, kalendar (10) Rus va ingliz tillarida shunga o'xshash ko'plab internatsionalizmlar mavjud; Ingliz tili imlo me'yorlarini o'rganishda o'quvchilarda ularni solishtirishning barqaror ko'nikmasini, tekshirish odatini shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Ingliz tili imlosini o'rgatish: xorijiy va mahalliy tajriba grafemalar ketma-ketligini yozing va ularni o'xshash so'zlar yordamida yozing Rus tilida. Xuddi shu qoida talaffuz etilmaydigan undoshlar bilan (ta'kidlangan) so'zlarning inglizcha imlosini o'zlashtirish uchun juda mos keladi. Ba'zi misollar jadvalda keltirilgan. 2. Jadval 2 Rus tilida talaffuz qilinmaydigan undoshlar bilan inglizcha so'zlarga misollar Inglizcha so'z Checking Ruscha so'z Taxallus Taxallus Gimn madhiyasi Pnevmoniya Pnevmoniya Bomba Bomba Muskul Yozish ko'nikmalarini

shakllantirishni tashkil etishga ijodiy yondashish mashqlarning ko'p funksiyaliligini ta'minlaydi, bu chet tili va nutqni o'rgatishning bir nechta o'zaro bog'liq vazifalarini hal qilishga yordam beradi. Talaba o'quv faoliyati sub'ekti sifatida chet tilini mustaqil o'rganish motivatsiyasi va qobiliyatini rivojlantiradi, yozma nutq madaniyatini oshiradi, o'qish va yozma muloqot ko'nikmalarini yaxshilaydi. Chet tili imlosini o'rgatish bo'yicha Internet manbalari orqali mavjud bo'lgan mahalliy va xorijiy tajriba barcha chet tili o'qituvchilarining keng mulkiga aylanishi, darsda va talabalarning mustaqil ishlarida o'z o'rnini topishi kerak.

ADABIYOTLAR:

1. Ivanova N.K. Inglizcha imlo. Imlo imlosi. - M.: Sharq-g'arb, 2007.
2. Ivanova N.K., Blinov R.Yu., Kuzmina R.V. Ingliz tilining imlosi: kaos yoki kos- mos? - Ivanovo: Ivanovo davlat kimyoviy texnologiya universiteti, 2009 yil. 3. Babikir I. El-Hibir, Fayez M. Altaha. Imlo xatolarini bartaraf etish bo'yicha maslahatlar // Forum. 1993 jild. 31. No 2. 41-44-betlar. URL: <http://www.spellingsociety.org/journals> (Kirish 16/04/2009).
4. Brians P. Ingliz tilidan foydalanishdagi keng tarqalgan xatolar. URL: <http://www.wsu.edu:8080/~brians/errors/adapt.html> (Kirish 1.03.2010).
5. Ingliz tili imlosi. Omofonlar. URL: <http://www.bifroest.demon.co.uk/misc/homophones.html> (kirish 20/11/2010).
6. Frit U. (tahr.) Imloda kognitiv jarayon. - Nyu-York: Akademiya matbuoti, 1980 yil.
7. Furness E.L. Ingliz tilini yaxshiroq yozish bo'yicha qo'llanma. Milliy darsliklar kompaniyasi. Illinoys: Lin- kolnvud, 1999. - P. 233-236 (500 so'z). URL: <http://www.spellingsociety.org/journals> (kirish sanasi: 15.01.2009).
8. Kimball C. Ingliz tili imlolari haqida ularning kelib chiqishini aks ettiruvchi qisqacha sharh. URL: <http://www.barnsdle.demon.co.uk/spell/engori.html> (kirish 08/11/2011).
9. Mersand J. Griffith F. Muvaffaqiyatga erishish yo'lingizni yozish. Barronning ta'lim seriyasi, 1994. - P. 161-165 (500 ta umumiy noto'g'ri imlo). URL: <http://www.spellingsociety.org/journals> (Kirish 03/17/2010).
10. Random House Webster kolleji lug'ati. - Nyu-York: Random House, 2000.
11. Imlo islohoti sahifasi. URL: [http://www.pellingsociety.org/different attitudes to English spelling\mispron.html](http://www.pellingsociety.org/different_attitudes_to_English_spelling_mispron.html) (kirish 1.07.2011). 101 RUDN universiteti axborotnomasi, rus va chet tillari seriyasi va ularni o'qitish usullari, 2011 yil, № 4 12. Nyu-York jamoat kutubxonasi yozuvchining uslub va foydalanish bo'yicha qo'llanmasi. - N-Y: Xarper Kollinz, 1994 yil. P. 390 (50 so'z). URL: <http://www.spellingsociety.org/journals> (Kirish 03/17/2010).
13. Venezkiy R. Amerika imlo usuli. Amerika ingliz orfografiyasining tuzilishi va kelib chiqishi. - N-Y - L., 1999 yil.